

SZARVAS és VIDÉKE

TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr. — Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Búza-utca, 1283. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és előfizetési pénzek küldendők.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad

a Nyácsi Soma utóda ország.

Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

Hirdetések és nyiltéri közlemények jutányos áron vétetnek fel.

O tempora, o mores!

Méltó megdöbbenéssel olvastuk társadalmunk fekélyesedésének azon legújabb diagnosisát, mely megyénk legvirágzóbb városában rég óta folytatótt bűnös üzelmekről rántotta le a leplet.

Az első hír szárnyrakelte óta lázas érdeklődéssel kísérik naponta a hírlapok közléseit, a részleteket, bámulva látjuk a számok kétségbevonhatatlan adatait, melyek hihetetlen nagyságban állítják elénk a katasztrófa arányait. Látjuk, érezzük az esemény anyagi súlyát, mely talán hosszú időre megbénítja a szerencsétlen városnak eddigi rohamos fejlődését, — sejtjük az erkölcsi hatást, mely a különben is bizalmatlan népnek az intelligens elem megbízhatósága iránt táplált hitét erősen megingatja, s önkénytelen ajkainkra jó a kérdés, mely az utolsó évtizednek e sokszor ismétlődő specialis betegségéhez az oki összefüggést keresi. Egy kis őszinteség enhibáink

beismerésében — és megtaláljuk a választ.

Egy és ugyanazon ok hallgattatja el a tiltakozó lelkiismeret szavát a corruptio hivatalnokában s készíti a hűtlenségre, ez irányozza a bűnös kezét az idegen pénz felé, ez adja az iskolás öngyilkos kezébe a fegyvert, s sanctionálja a párbaj s társadalmunk hasonló kinövéseinek kultuszát.

S az a hangulat, mely örömmel látja társadalmunkat a polgári házasság üdvösnek hirdetett intézményére megérettnek, mely az anyagi érdek domináló aerájában kész feledni a vallásos kegyelet évezredes hagyományait, az a szkepsis, mely az önsegély lármás hangoztatása közben megtagadja az Isten segélyébe vetett bizalom igazoltságát: félreismerhetlenül rámutat társadalmunk erkölcsi nyavalyáinak forrására: a vallásos érzület hanyatlására!

A tudomány fokozott fejlődése, mely megtalálta a természeti erők rejtett titkait, az öldöklő betegségek

bacillusait, — elpusztítja a hitnek belénk oltott csíráit, s a kenyérekereget tisztességtelen küzdelmei kioltják a szemérem és szívnemességnek minden kebelben természetből égő lángját.

A tudás veszélyes párja a hitnek, ha a kettő közt a kellő öszhang a művelt lélekben nem érvényesül; s az első emberpár esete óta az emberiség történetén át végighúzódik a romlás eredményének példája.

S hogy a vallástalanság a felvilágosodásnak, a XIX-ik század szellemének produktuma, mutatja azon ijesztő valóság, hogy a templomok igaz látogatói nem azon elemből valók, mely magát a század színvonalán állónak tartja.

A nevelés irányában rejlik a hiba, s a társadalom ferde fejlődésének, kóros tüneteinek magyarázata.

Az ismereteknek azon folyton hatványozódó mennyisége, melynek megemésztése a gyermek, az ifjú öszszes szellemi tevékenységét igénybe veszi, megakasztja üdvös munkájokban

TÁRCZA.

A BÁLKIRÁLYNŐ.

— Sully Prudhomme. —

Hisz ő a legszebb, ő a központ,
A ki körül minden forog.
De én büszkén, makacs szívemmel,
Legyőzve bár, nem hódolok.

Hogyan! Távoból nézve őt csak,
Várjak soromra csöndesen;
Az imádók közt elvegyülve
Meresszem rá tekintetem?

S mint annyi sok más, hogyha végre
Nyílt udvarába juthatok,
Izetlen bókokat fecsegjek,
Amíg szívemben tűz lobog?

Ha egy virág lehull hajából,
Utána nyuljak hirtelen,
Törjem magam' a nagy tömeg közt,
S másé legyen a győzelem?

Megrészegetsen mosolyával,
Amely gyönyör és kúrhozat,

S ellopjak én is szép szemédből
Egy röpke, fényes sugarat?

És szívjam én is mámorosan
Szőke hajának illatát,
Melyet akárki belhelhet,
De senki egy percnél tovább!

Érczem, hogy a tánc hevében,
Míg átölelné őt karom,
Nem én lennék, ki lázba hoztam,
Csupán a tánc, a vigalom?

A mig szívembe büszke álmat
Varázsol majd a képzelet:
Más bírja őt, ki tán merészebb,
S ki, mint én, oly hűn nem szeret!

Nem, bálkirálynő!... Itt a fényben
Szívem nem nyílik meg neked;
Ajkam leküzdi vallomását,
Míg büszke szívem tán remeg...

De megtudod, hogy mint szeretlek,
Hogy meghódolt már a szívem,
Ha majd eldobva koronáját
A bálkirálynő megpihen.

Ha szempilláidat lezárva
Alomra hajtod szép fejed,

Ha majd szendén, kulcsolt kezekkel
Szép ajkad halk imát rebeg;

S dicsőségedtől elgyötörve
Felejtesz fényt és diadalt,
S a ragyogás, a bűl varázsa
A csendes, néma éjbe halt:

— Mig künn süvöltő fájdalommal
A szél zúg szakadatlanul,
S mikéntha sirna, szomorúan
A zordon télnek könyve hull: —

Almodd meg azt, hogy a sötétben,
Szélben, viharban állok én...
S lesem sovárgva árnyadat majd
Szobád fehérítő függönyén...

BÉRI GYULA.

Első vadászatom.

Az én Pista bátyám kétségkívül egyike volt a legkomolyabb vadászoknak. Ötven évén túl járt már s elvek embere volt, a ki nem tekintette az embert embernek, ha le nem terített néhány nyulat, vagy foglyot férfiaságának bebizonyítása okáért.

azokat, kiknek hivatása a még könnyen alakítható ifjú kedélyben a valóságos, erkölcsös érzet ápolása.

Természetes tehát, hogy ha pusztán a földi bíró igazságszolgáltatásától való rettegés akadályozza meg a bűn elkövetését, s nem a tiszta lelkiismeretnek, s az égi törvényeknek szava, — úgy az első alkalommal, mely a büntetlenség látszatával kínálkozik, — letér a vallástalan ember az igaz útról, s a visszatérést a régi bűnök palástolása teszi lehetetlenné.

Nem az ellenőrzés, felügyelet, szigor fokozása, — részben ez is, — hanem inkább azon távol kor, melyben egy jól nevelt nemzedék fogja őrizni verejtékkel összerakott filléreinket — biztosíthat bennünket a b.-csabaihoz hasonló katasztrófák hatása ellen.

Z.

Képviselési gyűlés.

Szarvas, 1891. január 26.

A városi képviselő mai gyűlése csak a szarvas-mezőhegyesi vasutvonal érdekében hivatott össze. Abba kellett határozni, mily összegű törzs-részvényt vásároljon Szarvas városa? Nagy számmal megjelent képviselőtagokon kívül, érdeklődő hallgatósággal is megtelt a tanácsterem. Az ügyben tájékozatlanok kedvéért el lön mondva az, hogy eddigi vasutunk — csak *szűk-vasut*, melyre még négy évig összesen 56 ezer ftot kellend garancia-czimen fizetnünk, szükséges tehát ezen vonalnak további kiépítése; elmondattott az is, hogy a város közpénztárára súlyos terhek várnak, minő: az árva-

Szavajárása volt: a vadászat a háború képe. S ő tárgyban valóban szakértő volt, egész életét az — iktató-hivatalban töltvén el. Irodai hadjárataiból csupán egyet őrzött meg: némi nehézkességet a leülésben... De erre is nem kevésbé volt büszke, erősen állítván, hogy ez a sok lesben töltött éjszaka eredménye s hangosan bizonykodott, hogy az efféle sebek fölérnek azokkal, a melyeket az ember feljebb s a másik oldalon kap. Izlés dolga!

Pista bácsi tehát egy szép napon felkereste az apám, a ki neki öcsese volt s némi ünnepélyességgel szól hozzá:

— Reménylem, nem akarsz ebből a gyerekből (rólam beszélt) anyám asszony katonáját csinálni. Ide s tova tizenhét éves már s itt az ideje, hogy a puska kezelésével megismerkedjék.

— De mikor ő csak az irka-firkát szereti — felelt búsan az apám.

— Mert soh'se próbálta még meg a kemény életet a szabad ég alatt, mikor a szél pirostra csípi az ember arcát, a pompás sétákat fegyverrel a hóna alatt, az élvezetes elfáradást a megtelt vadásztáska súlya alatt. Ugyan eredj no! ha mindezt megízleli, majd meglátod, fogja-e bújni Horáciust és Virgilt. Bíz rád, hadd kezdjem

tári sikkasztott összeg meglátása, az artézikut, az elvállalt vasuti garancia, a körösöntüli kert alakítása, a gr. Károlyi-féle birtok vétele stb., s mindemé terhes körülmények tekintetbevételével a város tanácsa, annak előrebocsajlásával, hogy a lakosság »tullerheltetésben ne szevedjen» — irásilag benyújtott javaslatában indítványozza, miként ezen tervezett vonal kiépítésénél Szarvas városa *húszezer* ftnyi törzs-részvényt vásároljon. Többen szólottak e fontos tárgyban melegen pártolva az ügyet; a tanácskozás tárgyilagosan folyt, s mindnyája elismerőleg szólt a mellett, hogy a vonal kiépítendő. Az indítványozott sommapénz nem sokaltatott, sőt nagyobb áldozattételre is mutatkozott készség; csupán egyetlen egy tag tüntetett ellenzék módjára, mondván, hogy ő bizony nem huszezet, de még *húsz krajczárt* sem hajlandó megszavazni. Névszerinti szavazáskor a város tanácsának indítványa 32 szóval 1 ellenében elfogadtatott, (két tag nem szavazván). — A húszezernyi somma felajánlását nagyon előmozdította azon példa felhozatala, miként Kondorós, újközség is ugyanannyit ajánlott; Orosháza, melynek érdeke ezen vasutvonal irányában csak lazult, tizezeret; T.-Kömlös százezer frtot; a vonalmenti birtokosok eddig már hetvenezeret; Csanádmege negyvenezeret; Békésmegye 400 ezer frtot szavazott meg; és hogy hátra vannak még a vonalmenti nagybirtokosok, kik ajánlataikkal váró-állásba helyezkedtek, de kiktől még jókora összeg remélhető. — A példa hatott annyira, hogy szűkmarkúsággal a képviselőt éppen nem vádolható. Feltételül az lön kikötve, hogy ezen vonalon az állami zónatariffa alkalmaztassék, és hogy Szórhalmon pusztán állomás létesíttessék. Végre — de csak is *őhajul* tüntetett fel hogy Kondorosnak szárnyvonal adassék. — Ezen határozat 15 napi közszemlére a tanácsteremben kitétetni határozottatott.

én el vele a vadászatot, s estelig Nimródót, vagy Hippolytot csinállok belőle.

— Inkább Hippolytot, — viszonzá mosolyogva atyám, a ki nagyabecsülte a plátói erényt.

Ezt a beszélgetést én fölötte csekély lelkesedéssel hallgaltam végig. Mert az eszme, hogy legyilkoljak olyan állatokat, a melyek nekem soh'se vétettek, éppen nem buzdított. Aztán meg az a kilátás, gondolat, hogy Pista bácsival, a ki különben nagyon becsületes ember volt, de egy kicsit csacsi, kettesben eltöltsek egy tuczat órát, nem nagyon csábított. Atyám észrevéve titkos arcfintorításomat, azt mondta bátyjának:

— Hagyjuk ezt kérlek, a jövő évre. Nem sürgős.

— Kár! — felelt emez; — pedig, de jót ebédeltünk volna a szalmási majorban!

E szóra arcom rögtön megváltozott.

— Megyek magával Pista bácsi, — mondám határozottan.

— No lám, — szólt atyám — nem gondoltalak ilyen nyalánknak.

Szegény atyám, milyen rosszul ismert!... Hisz nyalánk voltam, de nem abban, a

Szabályzat

a fogyasztási adó kezeléséről.

A községi előjáróság következő szabályzatot bocsajtotta ki:

1) A fogyasztási adó jövőre is az italmérési adóval cumulativ, a hús- cukor- és sörfogyasztási adók regieiben kezelendők.

2) A borfogyasztási adó eddigi gyakorlathoz képest a szőlőkre rovandó ki, négyszög ölenként 1 $\frac{3}{4}$ krjával, mi végből a szőlőbirtokosok önkéntes beiratkozása a községhezánál ejtendő meg, és mindenesetre befejezendő folyó évi április első napjáig, ezen határidőn túl a beiratkozás el nem fogadtatván. A beiratkozás kötelező mind a három vagyis 1891. 1892. és 1893. évekre.

3) Új szőlőkre nézve a beiratkozás időközben is elfogadtatik.

4) A fogyasztási adószedés rendszerint a három éves szőlőknél veszi kezdetét, ha azonban fiatalabb szőlő termést hoz, ez is adózás alá esik, s a birtokos által büntetés terhe alatt bejelentendő.

5) A phylloxera időközbeni pusztítása, vagy bármely más indok folytán kiirtott szőlőterületek hatósági felmérés után az adóztatás alól felmentetnek, de csak úgy, ha a szőlőnek kiirtása évenként május havában bejelentetik a fogyasztási havatalnál.

6) Azon szőlő-tulajdonos, ki szőlő-földje után fizeti a fogyasztási adót, szűk termés vagy elemi csapás (p. o. jégkár) esetén, jogosítva lesz szőlőjének minder 100 □ öle után tényleges bortermésén fölül egy-egy akót (56 litert) saját szükségletére. Fogyasztási adótól mentesen behozni, de aként: hogy a tényleg termelt és behozott akók együttes száma, nem haladhatja meg a szőlőnek 100-100 □ öllel számított területét.

A szűk vagy csapásos termés bor eredménye szüretkor, a borbehozatal pedig, mie-

mire ő gondolt. A szalmási majorban volt Eszti kisasszony, egy falusi szépség, ki négy vagy öt évvel idősebb volt ugyan nálam, de a kibe fülig bele voltam bolondulva, jóllehet úgy látszott, mintha ő csak nevetne engem s félénk modoromat. Ő vitte ott az egész házat. Mintha most is látnám sötét haját és villogó szép szemét. Aztán minő termet!... a mint ez eszembe jutott, menten megjött a vadászkedvem.

— Kezet rá! — kiáltott Pista bácsi, megszorítva jobbjomat. — Te nem leszel olyan forrázott csirke, mint az apád.

Másnap hajnalban én keltem elsőnek.

Valóban nagyszerű sétánk volt a gyönyörű vidéken, mely az ősz melancholiájának hatása alatt az embert álmodozni hívja. A táj zöld szegélyzete már a rozsdásszinbe játszott, a kopár tarló recsegett lábunk alatt s vadméhek csoportja züm-mögött az ősz virágai körül. Sajátszerű ködben holyongtunk, melyen a nap rózsaszínű sugarai halványan szűrődtek át. A csodás fényben Pista bácsi sok bolondságot fecsegett össze, mikor pedig oly jól esett volna hallgatni!

lött a bor levéletnek a járműről, bejelentendő a fogyasztási hivatalnál.

7) A szállóval nem bíró helybeli lakosoknak — azon tekintetből, hogy a bérleti szerződésért a kincstár irányában ők is szavatolnak — azon kedvezmény adatik: hogy saját használatuk, illetve fogyasztásukra, az előjárásnál történendő előleges bejelentés után, bort behozhatnak hectoliterenkint fizetendő 2 frt 86 kr. fogyasztási adó mellett (3 frt 35 kr. helyett), e behozatal azonban, mielőtt a bor levéletnek a járműről, bejelentendő a fogyasztási adóhivatalnál.

8) Azon szállótulajdonosoknak, kik földjeik után fizetik a fogyasztási adót, jövőre megengedtetik: hogy saját termésű borukból 50 literenkint is eladhassanak, mit azonban esetről esetre bejelenteni tartoznak a fogyasztási adóhivatalnál.

Ezen kedvezmény csak két évre, vagyis az 1892-ik év végéig érvényes, mivel akkor a város szerződése a kizárólagos italméresi jogosultság tárgyában lejár.

9) Azon borkészletek, melyek az 1890-ik évre, a szálló után fizetőknél fennmaradtak, már megadózottakul tekintetnek.

10) Ellenben a bérlet szüntével vagyis az 1893-ik év végével netán fennmaradó borkészletek, külömbiség nélkül meg nem adóztolnak fognak vételetni, következésképp az új bérlet jogosítva lesz azok után fogyasztási adót szedni.

Kelt Szarvas város képviselőtársaságának 1891. évi január hó 8-án tartott üléséből.

Pól Dani sk.
főjegyző.

Tepliczky János sk.
bíró.

A körösi hidnak a megye által leendő átvétele ügyében következő miniszteri rendelet érkezett Békésmegye közönségéhez:

»A vármegye alispánjának f. é. november 11-én 12458. sz. a. kelt felterjesztésére a csatolmányok visszaküldése mellett értesilem a vármegye közönségét, hogy a

törvényhatósági bizottságnak f. é. szeptember 22-én 272 hgy. 7122 ikt. sz. a./1890. hozott határozatát, mely szerint a szarvasi hármaskörösön fennálló vámoshid átvételére vonatkozó tárgyalások a szarvasi regalejavak tulajdonjoga iránt folyamatba tett per eldőltségéig illetve a hid tulajdonjogának valamelyik fél által való beigazolásaig elhalasztatnak, az ellene Haviár Dani szarvasi lakos, mint a szarvasi regale-közbirtokosság elnöke által benyújtott felebbezés követeléseiben felülvizsgálván, miután a vármegye közönsége f. é. július 5-éről 37.122. sz. a. kiadott rendeletem egyik pontjának sem tett eleget, határozatát ezennel feloldom és idézett rendeletem teljesítésére ismételve utasítom.

A felterjesztett iratok igazolása szerint ugyanis a Hármaskörös egyik holt medrén épült hid törvényhatósági körutal köt össze, a mennyiben tehát annak fentartását a közforgalom szükségessé teszi, a fenntartás nemcsak a vámtulajdonos érdeke, de oly közcél, a mely elől kitérni nem lehet.

Az 1890. I. t.-cz. 96. §-a megadja a vámtulajdonosnak a jogot, hogy arról lemondhat, mi által megszűnik a vámtárgy fenntartása iránti kötelezettsége is.

Az elem terjesztett tényállás szerint a szóban levő hidon a vámszedést tényleg a szarvasi közbirtokosság gyakorolja, de a vámtárgy és vámszedésre igényt tart Szarvas község és e vitás kérdésre nézve per van folyamatban. Ugy de a felterjesztett iratok szerint e vámszedésről kész lemondani úgy a közbirtokosság, mint a község, mi ha megtörténik, ezzel a vámszedésre nézve a vita tárgytalanná válik és előáll a vármegye közönségének az a köteletsége, hogy a vámtárgy fenntartása és kezeléséről gondoskodnia kell.

Tekintettel a kir. államépítészeti hivatalnak az ügyiratok közt levő jelentésére, mely szerint a hid amúgy is rozzant állapotban van és újból való építése már soká

el nem odázható, a közforgalom érdekében kívánom kell, hogy a joglemondás és átvétel kérdése ne halasztassék el, hanem a megjelölt irányban oldassék meg, minek a folyamaton levő per nem áll útjában, ha a felperes is, az alperes is lemond a vámtárgyról és vámszedési jogról.

Mínt hogy a vámszedési jog királyi kiáltáson alapulónak allittatik, idézett rendeletem értelmében ismételve utasítom a vármegye közönségét:

a., hallgassa meg jegyzőkönyvi tárgyalás után a szarvasi közbirtokosság és Szarvas község képviselőtársaságát a joglemondás és az átadás feltételeire nézve és hívja fel, hogy a vámszedési jogosultságra vonatkozó adataikat mutassák be;

b., Készíttessen megfelelő térrajzot a hid és környékéről és világosítsa meg azt a kérdést, hogy bár a hid holt medren van, a közlekedés céljából fenntartása mulhatatlanul szükséges-e vagy nem?

Az ekként beszerzett adatok alapján a vámszedési jogról való lemondás és a vámtárgy átvétele tárgyában hozzon az 1890. I. t.-cz. 96. §-ának megfelelő határozatot és ha a vármegye közönsége azt találja, hogy a vámtárgy fenntartása érdekében a vámszedés gyakorlása továbbra is indokoltnak mutatkozik, ez iránti kérelmét az idézett t.-cz. 82. §-nak megfelelően, az előirt adatokkal támogatva, hozzám terjessze fel. Budapest, 1890. decz. hó 12-én. *Baross s. k.*

Jenner, Pasteur, Koch.

— A három oltási mód. —

Közli: *Alceius.*

(Folytatás.)

Menjünk tovább s vizsgáljuk a gyakorló orvos álláspontját, illetőleg annak fel fogását. A gyakorló-orvos gyakorlatilag fogja fel a dolgot, hogy a gümőkóros köpet közvetítésével terjed egyénről egyénre a

— Vájjunk el, — szolt nagybátyám, — s majd a szalmási uton találkozunk.

Ah, minő elégült voltam! Nyugodtan gondolhattam Eszti kisasszonyra s nem kellett hallgatnom Pista bácsi fecsegéseit. Végtelen örömmel merültem el e kellemes foglalkozásban. A szerelem és ifjuság költészete csendült meg lelkemben, s hozzá a lombok közt rejtőző madarak zenekara zengte a kísértet. Igazán, elragadó volt!

— Piff! Puff!... hangzott időközönként, felrázva ábrándjaimból. Kétségkívül Pista bácsi követett el valami "mészárlást". Minő bájosan jelent meg ön, oh, kecses Eszti, képzelmem világában! Karcsú alakja itt lebeg szemem előtt, melyre pillanatra az édes gyönyör fátyla borul... Piff! Puff! — hangzik újra közelebről. — Egyszerre előbukkan Pista bácsi egy bokor mögül. Látni akarta, mit csinállok.

— Ejha! hát te nem is lösz golyhó?

— Hát magának volt-e szerencséje, bácsi? — kérdém szeliden.

— Az ördög vigye, dehogy volt! Két nyulat és öt foglyot hibáztam el... Mit mondok, hibáztam? Nem! Csupán tökéletlenül öltem meg. Valamennyi kapott, az bizonyos. Majd valamelyik bozótnak adja

ki párját mind. Szőrében, vagy szárnyában ott a serétem!

És Pista bácsi elkezdett szörnyen káromkodni. Az isten, ugymond, bizonyára valami orvadász helyett bünteti őt. Aztán mérgesen szolt hozzám:

— Hallod-e fickó, ha ezentúl se lövöd ki a puskádat, nem vizlek délben a majorba!

Ezzel újra eltűnt a sűrűben pogánymódra emlegetve a világ teremtését.

Én meg tovább ábrándoztam s újra magam elé idéztem Eszti kisasszony bűvös árnyát. Azonban, hogy erkölcsileg eleget tegyek a derék férfinak; ki iránt köteles tisztelettel tartozom, több ízben kilöttem a puskámat, de előbb mindig lelkiismeretesen meggyőződtem, hogy semmiféle vad sincs a fegyverem előtt, melyben gyilkos tüntetésem esetleg kárt tehetne. És mégis majdnem megsebesítettem egy szegény verébet, a melynek azonban szerencsére egy kis ijedségen (a miben én is osztottam vele) egyéb baja nem esett. E közben az illatos mezei virágokból bokrétát kötöttem Eszti kisasszony számára s miután zsebkendőmbe göngyölgettem, hogy Pista bácsi ki ne gúnyoljon érte, vadásztáskámba rej-

tettem el. De ép a tarisznya kigömbölyödése volt az első tárgy, a mi szemébe tűnt, midőn a major elé értünk.

— Ah, ah, öcskös, ugy látom, hogy most már nem vesztegetted az idődet. Mutasd, mit lőttél?

— Majd később, — hebegtem zavartan és elpirulva. — És maga, bácsi?

A teremtés dolgai újra ajkára kerültek. Mindamellott táskájából egy néhai macskát huzott elé.

— Ime, — fordult hozzám diadalmasan — e nyomorult féreg az összes szárnyasokat kipusztította e vidéken. Én megszabadítottam tőle a környéket.

— Oh istenem! Hisz ez az én Micza macskám! — kiáltott Eszti kisasszony, a ki a küszöbön fogadott bennünket. Aztán így szolt Pista bácsihoz:

— No hiszen szép lövést csinált! Ez a macska pusztította el valamennyi egerünket.

S szép szemei megteltek könnyekkel.

Ah! minő tiszteletteljes örömmel löktem volna ki Pista bácsit az ablakon keresztül! Mondhatom, nagyon csinos előzmények mellett léptem a házba!

bántalom. — Daczára annak, hogy e nézet direct úton nincs bebizonyítva, még abból nem következik, hogy nem állhat, azaz, hogy nem lehet ragályos. — A próba életveszélyes és undorító.

A theoria, a vitatkozás, a kísérletezés lázas gyorsasággal folyt, midőn a tudósok tudora, proff. Dr. Koch Róbert a berlini egyetem orvos tanára évekig tartó megfigyelés, kísérletezés után 1881-ben a gümőkben sajátzerű pálczika alakú szervezeteket talált, s arról a berlini klinikai heti lapban egy cikket irt.

E pálczika alakú szervezeteket, a melyek különböző festékek iránti magatartásuk által jellegzetesek, ezeket gümő pálczikáknak, tuberculosis bacillusoknak nevezte. Ezen bacillusok a legkülönbözőbb szervek gümős részeiben feltalálhatók: a tüdőben, agyban, bélben, lépben, vesében, sajtos mirigyben, bőrfarkasnál (lupus) a bőrben, a csontokban tumor albus jelenlétének. — Felfedezése messzekiható, s nagy horderejű volt, s ezután a kísérletezés újból folyt oly czélből, hogy annak lételéről kiki meggyőződjön, tapasztalták, s tapasztalják ma is, hogy az állítás való. E felfedezést egy másik is követte akkora, a mely a következő: az állatok (szarvasmarha) gyöngykórjánál ugyancsak e pálczika található, s ez által a két kórfolyamatnak már régen gyanított azonossága ki lett derítve.

A buvár tovább haladt, s kimutatta azt, hogy ezen gümöbacillusok által van feltételezve a gümőkór, s a nélkül az mint bántalom nem létezik. — Ezen tény arra bírta a nagyhirű Kochot, hogy kimondotta meggyőződését, hogy a tuberculoticus bacillusok nem csak kísérői a gümőkórnak, hanem okozói. E bacillusok apró, egyenes, pálczika-alakú microorganismusok, a melyeknek méretei középértékben véve a következők: egy gümöbacillus hossza 1—1.5 ezredrész miliméter, szélességük pedig 0.5—0.7 tized ezredrész miliméter. E kicsiny-

ségők daczára mégis önálló szaporodásra képes élőszervezeteknek kell mondanunk, a melyek az emberi szervezetben valaha önként keletkeztek, míg a mostani helyzettel állva szemben azt mondjuk, hogy oda kívülről jutottak; hogy ez mely úton lehetséges, azt fennebb említettem. Hozzá adom ehhez persze kérdőjellel az egyéni hajlamot is, melyet Rindfleisch említett, továbbá az u. n. gümős tastalkatot, jól lehet ennek eldöntése sokszor próbára teszi az embert.

(Vége köv.)

MI UJSÁG?

— Hivatalos látogatás. Gaszner Pál, kir. adófelügyelő múlt hó 25-én bejelentés nélküli látogatást tett a szarvasi m. kir. adóhivatalban, s megvizsgálván a pénztárt és a könyveket, mindeneket példás rendben talált.

— Meg nem tartott választmányi gyűlés. A tiszta-maros-körösi ármentesítő társulat békéshábockai szakaszának választmánya múlt jan. hó 26. d. e. gyűlést tartott volna a társulat szarvasi irodahelyiségében, de a helybeli érdekltség az épen ez időben tartott képviselői gyűlés miatt meg nem jelenhetett, s így az egybegyűltek (Fekete Márton főigazgató, Bíró Elek, főmérnök, Dósa Andor, h. szakaszigazgató, Zoltán mérnök, Somogyi Elek, pénztárnok, Mészáros Endre, műri polgármester, Krebsz Ferencz, szent-andrási községi jegyző) eloszlottak a nélkül, hogy a gyűlésre kitűzött tárgyak — melyeknek egyike volt a betöltés előtt álló segédmérnöki állásra ajánlattétel — elintéztettek volna.

— A csabai népbank bukása. A m. hét legnagyobb eseménye nemcsak megyénkben, de úgyszólván, országszerte, a csabai népbanknál évtizedek óta rendszeresen üzött óriási mérvű sikkasztások felderítése. A katasztrófa részletei úgy a fővárosi, mint a helyi sajtó közléseiből ismeretesek már.

Isméllésekbe nem bocsátkozunk, amiket a a megdöbbentő felfedezés alkalmából elmondandóknak véltünk, lapunk más helyén találja meg az olvasó. Itt csak azon szomorú tény konstatálására szorítokozunk, hogy a katasztrófa hullámgűrűi egész hozzánk kibővülnek, amennyiben a jóhitelűnek s teljesen megbízhatónak ismert pénztintézetnél lakostársaink közül is többen vannak kisebb-nagyobb betétek vagy részvények által érdekelve. Érdekes tudni, hogy a legközelebb vásárolt földbirtok árának törlesztése azon szerencsés kényszerhelyzetbe (milyen ellenmondás!) juttatta szarvasi gazdáink egy részét, hogy a már szomorú véget ért bankban elhelyezett pénzeket felmondják. Ezeket nem sujtja a Launer pénztáros könnyelmű életének gyászos eredménye.

— Felebbezés. A Viskovics-féle sikkasztás-ügyben a megyei fegyelmi bíróság által f. é. jan. 14. 1728/89 sz. a. hozott felmentő ítéletet Szarvas község képviselője m. hó 30. tartott gyűlésében egyhangulag felebbezte.

— Piquenique. Öcsödön az intelligencia ma, febr. 1. a »Polgári Kör« helyiségeiben hatyuból rendez. Mivel — mint értesülünk — a kereskedők tegnapi estélyének közönségéből is többen vesznek részt e kedélyesnek ígérkező mulatságon, elmondhatjuk tehát, hogy a jókedvű farsangolók január és február hónapot — összetánczolják.

— Jegyzőválasztás. A Szentandrás községben halálozás folytán üresedésbe jött másodjegyzői állás f. hó 7-én fog választás útján betölteni. A pályázók közül — mint a megválasztásra legtöbb kilátással bíró — Petneházy Ferenczet emlegetik.

— Egy régi szokást fog megszüntetni h. főszolgabíránk azon erélyes rendelete, melynek értelmében a foglalkozás nélküli napszamosok és fuvarosok csoportosulási helyét a volt regále-bérlőségi épület sarkáról a Roszjarovitz-féle hormérés elé helyezte át. Tűrhetetlen is volt már az

Pista bácsi javában falatozott az étteremben, mert vad hiányában hatalmas étvágyra tett szert. Én pedig felső kabátomat s táskámat, a melyből titkon kiloptam a csokrot, a fogásra akasztva, merész elhatározással a két ajtó közt így szóltam Eszti kisasszonyhoz:

— Eszti, én imádom magát s ezt a csokrot szedtem magának a mezőn.

Ezzel átadtam neki csokromat. Eszti szótlanul vette át s a nélkül, hogy ezuttal szemem közé nevetett volna, egy pillanatig merőn nézett rám.

— Eszti, — folytatam neki bátorodva — én szívémből szeretem magát, jobban, mint az életemet! ..

Eszti kisasszony hirtelen félbeszakított.

— Mondja mindezt el odabent.

És szobája felé mutatott. Követtem őt. A szobába érve, Eszti kisasszony leült egy karszékbe s rám mosolygott.

— Most már beszéljen, hát...

Dobogó szívvel, lángoló arcczal rohantam feléje s lábai elé borultam.

— Szeretem, imádom Önt!... Engedje remélnem, hogy egykor...

E pillanatban kívülről nyers hang hatolt be hozzánk:

— Ej, hol az ördögbe vagy már?

Ijedten ugrottam föl, de abban a percben fehér tollfelhő borított el mindkettőnk... Milyen hiba, hogy a vidéken még mindig tollat szoktak fosztogatni! Közvetlen közelemben a kis asztalon egy szita volt elhelyezve tele fosztott tollal, s a mint Pista bácsi harsány hívó hangjára riadva ugrottam talpra, feldöntöttem az asztalt a tollas szitával együtt. A toll-özön elborított mindkettőnk. Olyanok lettünk, mint két liba!

— No megállj bitang, majd előtalállak! — dörgé türelmetlenül Pista bácsi.

Hirtelen levertem nadrágomról a tollat s óvatosan kiléptem a folyosóra. Látna, hogy nagybátyám az udvar felé keres, gyorsan belopódtam az ebédlőbe s magamra rántottam felső kabátomat, a mely szerencsésen elrejtette felső ruhám tolladiszét.

— Itt vagyok, bácsi, itt vagyok! — kiáltottam az érkező felé.

— Hol a pokolban mászkáltál, hogy sehol se leltelek? — kérdé ingerülten Pista bácsi.

— Egy kissé... körülnéztem... a majort, — dadogtam zavarral.

Eszti kisasszony ez alatt szintén előjött szobájából egy nagy kendőbe burkolózva, nyugodtan, mint egy breviariumbeli madonna, mintha mi se történt volna (óh azok a nők!) s átadta a számlát Pista bácsinak.

— Megérdemelné, hogy a Miczát megfizettessem önnel! — szólt mosolyogva Pista bácsihoz, miközben kezemet, melyet hátrattettem, titokban gyengéden megszorította.

Pista bácsi káromkodva indult előre.

Halálra fáradtan értünk haza késő este.

— No, — szól Pista bácsi atyám előtt — most már mutasd meg, mit lőtél! Kifordítottam táskámat, a mely üres volt, akár csak a Sanyaró Vendel tárczája. — Ah, ez már sok! — kiáltott Pista bácsi. — Pedig akármilyen legyen, ebéd előtt volt benne valami!

— Esküszöm, mit se lőttem.

— Ügyellen tácskó!

— Nos, és te? — szól csendesen atyám. — Nekem úgy látszik, Pista bátyám, hogy te se lőtél semmit.

E megjegyzés elhallgattatta a heves vadászt.

az állapot, hogy esős, sáros időben mily kinosan vergődhettek át a járókelők a köveget elálló néptömegben.

— **Emberölés gondatlanságból.** A fegyver gondatlan kezelése okozta azon megrendítő szerencsétlenséget, mely Huszthy J. Tótkomlós község kertésze családját érte. — Huszthy J. kertész a község faiskolájánál épült házában lakik, a községtől alig negyedóránnyira. — Vele lakik beteges neje, 18 éves szép hajadon leánya Róza, s a 15 éves Mátyás, ki atyjánál mint kertész-segéd működik. Folyó hó 27-én délelőtt Mátyás fegyvert vett kezébe, hogy a közelben szállongó varjúk közül vagy egyet lelőjön. Nénje a a konyhaajtóból nézte öccsét. — Egy pár varju a lakóház közvetlen közelében ült le. Mátyás óvatosan közeledik, hogy a madárralólhessen. Egy boglya szalma mellett valami feketeséget lát, felemeli a fegyvert és elsüti. A következő pillanathban nénje, ki a boglya mögött tűzrevalót szedett, előbukkan, s az egész éles töltés mellébe hatol. A fiu, ki nénjét rendkívül szerette, eldobva fegyverét orvosért rohant, mire azonban a segély megérkezett, a fiatal, életerős leány kiszemelt. Temetését boncsolás előzte meg. A fiatal tettes gondolkodni sem tud a bánattól, hogy kedves nővérének halálát ő okozta gondatlanságával.

— **Vadászatok.** Hajtóvadászatot tartottak mult hó 28. Tomcsányi Károlynak kondorosi birtokán. Az eredmény itt is gyenge. Tíz puskás — öt nyúl. — Tegnap ugyancsak a Tomcsányi-féle *décsi* pusztán, nemkülömben Schreiber bérlőnek kondorosi vadászterületein próbáltak szerencsét vadászaink.

— **Hó a házfedelen.** Alispáni utasítás folytán rendeletet bocsájtott ki Dr. Kresmárik, járási főszbiró, melyben közbiztonsági szempontból is kötelességévé teszi valamennyi háztulajdonosnak a hórétnek a ház fedeléről letakarítását. Ugy szintén figyelmeztetve van a lakosság arra is, hogy

Egy szobában haltunk Pista bácsival. Megvártam, míg lefekszik s elalszik s aztán nagy csendben megnevesített törülközővel dörzsöltem le alsó kabátomról a tollakat. É mütét után lefeküdtem s csakhamar mély állomba merültem mindent feledve, még Eszti ke bűvös szeméit is.

Másnap, midőn ugy délforma reggel fölébredtem, Pista bácsi ágyam előtt állt s komolyan, aggodalmasan s gonosz mosolylyal ajkain nézte a földön elszórt tollakat.

— És te azt hazudtad, gazkópé, hogy mit se lőttél? Hát ez a sok toll honnan jött ide, a táskádból, vagy tán a kabátod zsebéből?

Elképedve s némán néztem rá.

Haragos kíváncsisággal folytatá Pista bácsi:

— Teringettét, ne mókázz velem, hisz nem mondom meg az apádnak. Kinek adtad a madarat, a melyet lőttél s a mely még ebéd előtt táskádban volt?

— Eszti kisasszonynak, felelém elpirulva. Meg akartam vele vigasztalni a Micza macskáért, a melyet bácsi lelőtt.

Armand Silvestre adomája után szabadon áldogozta:

BÉRI KELEMEN.

a havat háza előtt kiki rendesen elhányassa, hogy se a közlekedésnek akadályul ne szolgáljon, se — olvadás esetén a »személybiztonságot« ne veszélyeztesse.

— **Farsang.** Az izr. hölgyek m. hó 24-iki thea-estélye fényesen sikerült s a jótékonycélra mintegy 200 frtot jövedelmezett. — Az iparoskör mult vasárnapi bálja szintén megfelelt régi jó hírnevének. A jelenvoltak és felülfizetők névsorát térszűke miatt jövő számunk hozza.

— **Hirtelen halál.** Tegnap, január 31-én reggel 8—9 óra között *Pribelszky* István, öreg polgártársunk, a Komlószy-féle kereskedés előtt hirtelen öszszorogyott, és szélhűdés következtében szörnyet halt.

— **Tolnai Gábor,** Ücsöd község egyik kiváló alakja 70 éves korában meghalt. Temetése jan. 25-én ment végbe nagyszámú közönség jelenlétében, s csaknem az egész intelligencia részvéte mellett. A boldogult igen szép vagyont szerzett s a közügyekben mindvégig tevékenyen részt vett. Volt községi biró, közgyám, községi képviselő, presbyter, megyebizottsági tag. Béke poraira!

— **A kaszinó közgyűlése nem** — mint mult számunkban közöltük, — jan. 25. hanem ma: febr. 1-én d. u. fog megtartatni.

— **A »tótkomlói polgári kör«** január 25-én délután 3 órakor tartá meg rendes évi közgyűlését a kör helyiségében Ntú. Csermák Kálmán úr elnökléte alatt. Az elnök, számvizsgáló bizottság jelentése, s az 1891. évi költségvetés megállapítása után következett a tisztújítás. Megválasztottak: elnöknek: *Csermák Kálmán*, jegyzőnek: *Lachata János*, könyvtárnoknak: *Kovácsik Gábor*, pénztárnoknak: *Schlésinger János*.

— **A notárius úr subája.** A szarvasi arany-íjúságnak egyik tagja, — aki már szinte belekopaszkodott a hivatalhajszatba, — magának szánta a szentandrászi jegyzőséget. Abból a kis fizetésecskéből — gondolta magában, — tisztességesen el lehet majd éldegélni, no meg hiszen az asszony se jön épen üres kézzel, hát gyöngyélet lesz Szentandrason. Egy szép délután át is kocsizott egyik jó komájával, nem mintha szükségét látná a korteskedésnek, — ismerik urambátyáimék az ő bokros érdemeit; no de még se lesz fölösleges bejelenteni, hogy hát itt vagyunk ám rendelkezési állapotban, Szentandrás községe csak magát tiszteli meg, ha... stb. stb. A véletlen úgy hozta magával, hogy a nagyreményű notárius-jelölt úrnak újjába vetődött az a fránya »Fehér hattyú.« — De már itt csak megállunk egy kicsinyég, vedd le szógám az istrángot, osztán hozass te is magadnak egy félliterkét! A félliterből egész liter lett, még második, meg harmadik; mikor aztán indulni akarnának, álmétkodva látják ám, hogy a poharazás alatt valami gyengén ruházkodott fizkó leemelte a deresről a notárius uram jó meleg subáját. »No várj, te kutyafülvé, kiált fel a kárvallott, legyek csak a jegyzőtök, dobot készítettetek a hórödből.« Rosznyelvűek úgy mondogatják, hogy attól bizony, (akárki volt is az élelmes alattvaló,) nyugodtan melegedhet a bundában!

— **A Komlóson alakuló »Népbank«** részvényei a folyó hó 24-én délután tartott népes értekezleten mind jegyezve vannak. A »Népbank« célja a kisebb hitelt igénybe vevők számára lehetőleg olcsó pénzt szerezni. A részvények száma 1000. A részvények névértéke 50 frt, s a névérték 50% az alakuláskor készpénzben fizetendő. Az alakuló közgyűlés február 8-án lesz, mely gyűlésre a meghívók szétküldése folyamatban van.

— **Váltónyargálás, pinceváltók.** E technicus terminusok többszörösen fordulnak elő az ismeretes csabai katasztrófa hírlapi és közéleti megbeszélésekükb. A tájékozatlanok kedvéért röviden elmondjuk miben áll a *váltónyargálás*, s milyenek azok a *pinceváltók*. A váltónyargálás abban áll, ha valaki a váltóüzletnél, melyet köt, nem épen másoknak megcsalását, hanem csak azt veszi közvetlen célba, hogy rögtön pénzt szerezzen magának, s az így magára vállalt kötelezettség teljesítését mesterkélte által későbbre halasztja (anélkül, hogy a később beálló következtések miatt legkevésbé aggódnék), s ezen célra oly váltókkal él, melyek más elleni követelésen, vagy másnak elküldött fedezeten nem alapulnak. A váltónyargalást különféle módon üzik; egyik legközönségesebb módja az, mikor valaki álnevekre, mint intézőre és elfogadóra szóló váltót készít olyformán, mintha az távol helyen kiadva és reá forgattatott volna, melyet ő tovább forgat, s ez által magának pénzt szerez; a váltót azután lejáratkor vagy tán lejárat előtt is beváltja ugyan, de ezen beváltás természetesen oly időre van halasztva, melyben az az illetőnek lehetséges. Az ily álnevű váltók nevezetnek — *pinceváltóknak*.

— **A népszámlálás eredménye** Tótkomlóst illetőleg a következő: férfi 4733, nő 4853, összesen 9586. — Ezelőtt tíz évvel volt Komlósnak 8678 lakosa. Tíz év alatti szaporulat 908 lélek.

Fekete, fehér és színes selyem-szővetek 60 kr.-tól 15 frt 65 kr.-ig méterenként, sima és mintázott, (mintegy 240 különböző minőség, 2000 kül. szín- és mintában) küld öltözék- vagy darab-számra, porto- és vámmentesen **Henneberg G. gyári raktára (cs. és kir. udvari szállító) **Zürichben.** Minták forduló postával küldetnek. Levelekre 10 krajczáros levélbélyeg ragasztandó.**

— **Hangok Békés-Szt-Andrásról** a philloxeraügyben. A szőlőtermelés egyik fontos ágát képezi gazdálkodásunknak, és ép ezért közzgazdaságunknak nem csekély kára, hogy a philloxera évről évre nagyobb tért hódít pusztításával. Ott, hol még kezdetleges a philloxera pusztítása, lehetne némileg segíteni a bajon az amerikai szőlővesszők meghonosítása által. Az állam vagy község nyújtson ily helyen segédkezet; rendezzen be amerikai szőlő-telepet, hogy szőlősgazdáinknak alkalom nyujtassék könnyen és jutányos áron hozzá jutni az amerikai szőlő-vesszőkhöz, s így elpusztult, vagy elpusztulandó szőlőiket apródonkint oly szőlőfajokkal ültessék be, mely ellenáll a philloxera pusztításának; ott, hol a philloxera föllép pusztításával, óhajtandó volna, ha az állam által fenntartott szőlőszeti tanárok megjelenének s a philloxeráról szerzett tapasztalataikat előadnák, szóval: oktatnák, tanítanák a népet, részint a szőlőkezelésre, részint a philloxera elleni védekezésre. Szentandrason ez előtt két évvel konstatáltatott a philloxera-pusztítás, de azóta épen semmi utasítást, oktatást nem kaptunk, pedig a mult nyáron már több szőlőtulajonos alig keveset vagy semmit sem szüretelt. Ha így magunkra leszünk hagyatva, és a philloxera-pusztítás ez évben a mult évi arányban halad, azon vesszük észre, hogy szőlőskerteinkből vetemény- vagy

szántóföld lesz, mivel eddig is már többen jutottak azon megállapodásra, hogy a szőlőt, — miután a phylloxera úgyszólván elpusztítja — előre kivágják, hogy így a földterület veteménynek legyen használható. Lehet, hogy ha egy szőlészeti vándor-tanár előadást tartana, oktatást nyújtana, részint a védekezés, részint a szőlőtenyésztés érdekében, többen kedvet kapnának a szőlő további művelésére. De minthogy itt egyesek e tárgyban semmit nem tehetünk, óhajtható volna, ha a hatóság tenné meg ez ügyben a kellő intézkedést, s hiszem, hogy az adózó polgárok érdekében a magas kormány küldene községünkbe egy szőlészeti tanárt, kitől bizonyára sok jót, és hasznosat tanulhatnánk. **Zih Károly.**

CSARNOK.

Bál után.

A karszékben a levetett báli ruha romjai, az asztalon legyező, fehér keztyű, zsebkendő, minden apróság együtt van, ami egy tökéletes báli öltözközéshez szükséges, csak a tánczrend hiányzik. Kezembem tartva a piros zsinóros kis »fő-könyvet« közelebb megyek a gyertyához, melynek halvány fénye sajátságos világot vet ezekre a szétszórt tárgyra. Fülemben a keringő andalító zenéjével, fejemben áttánczolt báli éjszaka zsihasztó zajával leülök, s gondolkodni kezdek.

Betekintek a tánczrendembe. Azt mondják, hogy az emberek irásából jellemükre lehet következtetni. Veszedelemes kísérlet lenne egy ilyen báli tánczrenddel szemben, melyben a keztyűs kézzel irt betűk a legtöbbnek igen ingadozó jellemet tulajdonítanak. Amint nézek, a betűk lassankint mind nagyobbá lesznek fáradt szemem előtt, s egyszerre egy víg lengyelke hangjain táncra kerekednek. Tánc közben kezdenek mindinkább emberi alakot ölteni, s végre tökéletes kivilágított bálterem ragyog szemem előtt.

Mit látok? Hisz ez Karneval herceg udvartartása. Ott legelől kering maga a herceg, s most szalagos botjának egy intésére elhallgat a zene. A fejedelem felsétál trónusára, s kegyteljesen int udvaroncainak, hogy jöjjenek elé. Szemei kissé bágyadtak, léptei ingadozók, de hát az megbocsátható neki annyi átvirasztott éjszaka után.

Eljönnek kegyencei: a kisebb nagyobb bálók. Megteszik jelentésüket. A herceg meglehetősen bölint, s előhi egy álmos szemű, fáradtan bandukoló embert, kinek szürke ruhája különösen elüt a többiek ragyogó, színes öltözközésétől.

— Ki vagy te? — kérdé Karneval herceg, — nem ismerlek.

— Én vagyok a *Másnap*, felelt az érkezett kissé rekedt hangon. Az unalmas, fáradt, álmos *Másnap*, kit mindenki szívesen elengedne, de aki azért mindenkihez beköszönt. Mindenütt szidással fogadnak, rettenetesnek, kiállhatatlannak neveznek, s azt mondják hogy főfájást és fáradságot hordok magammal. Furesa előítélet! Hiszen azt magad is elismered uram, hogy mindezeket a te szolgálid, a bálók okozzák.

Karneval herceg bosszúsan ráncolta össze homlokát.

— Mi hirt hozol? — kérdé röviden.
— Sok felé jártam, — kezdé az emberke; a legtöbb helyen komor arcokkal találkoztam. Különösen a papák azok, kik az én időm alatt rettenetes dolgokat visznek véghez. Bella kisasszony papája is egész nap dörmögött. Hogyne! Reggel teljes három órával később kaptam meg a reggelijét, mint máskor, a leves kozmás volt, a kávé — szilvalé. Szobájában minden lépésnél egy-egy oda nem illő tárgyra akadt, s ez meglehetősen hosszúsá tette, amiben teljes igazsága is volt, mert lehet egy kis fehér selyem-cipellő megénekelésre méltó költői tárgy Aladár úrfi szemében, de mégis méregbe hozza az embert, ha az íróasztala tetején, a perrendtartás legújabb kötetén találja.

Mindezeket szörnyűkődve székébe veti magát s olvasni kezd, de »horribile dictu«, mi mosolyog felé Roclus legújabb könyvének vastag sárgás lapjai közül, mintha gúnyolni akarná! Egy ártatlan gyűrődött, piros rózsakimbo, melyet Bella kisasszony az éjszaka hazajövet, sietlében az első könyvben, ami kezébe akadt, lenyomatott, — ő tudja miért.

S ezek még csekély dolgok. Sokkal veszedelmesebbek azok a hosszúkás, fehér, sárga, piros, a szivárvány minden színében pompázó papirlapok, melyeknek a farsang alatt állandó fiókot kell tartani az íróasztalban, s állandó rovatot a kiadások könyvében.

Mindezeket tekintetbe véve, nem lehet csudálkozni, ha a papák engem mindig ráncolt homlokkal fogadnak, s morogva járnak kelnek, mindaddig míg csordullig nem lesz a pohár, s akkor kitorve összeszidják — ne vond meg tőlem kegyedet, de ez így van — Karneval herceget egész udvartartástól, kit szerintük bizonyára a »dsinek« szállítanak ide valahonnan az operenciákról, s az a sok lom, ami bál előtt olyan gyönyörű egészsé alkotva lebeg a kisasszonyon, hogy az utána következő napon összegyűrt foszlányokban heverjen szanaszét, még — tesz hozzá dühösen becsapva az ajtót — pipatüllnek se jó!

Bella kisasszony mindezeket lehajtott, fővel, nekiperült arccal hallgatja, s elmélyedve sohajtja a hatalmas pontum után, melyet az ajtó becsapása jelképezett, arra a magas szóke fiatal emberre gondolva, akivel olyan szépen jártak a super-csárdást, hogy:

— Én istenem! igazán nem lenne a világnak pompásabb mulatsága a bálnál, ha nem lenne annak olyan kikerülhetetlen következménye, a rettenetes *másnap* és a — számlák.

Karneval herceg ingerülten rázta fejét.
— Tehát csak rosszat tudsz nekem hírül hozni. Nagyon fájdalmas tapasztalat. Igen igen rosszul fognak megemlékezni uralkodásomról. Azt akarnám, hogy rólam egész éven át örömteljes mosollyal emlékezzenek, sóhajtván lássák távozásomat és várva várják jöttemet; de úgy látszik, hogy ezt el nem érhetem. Menj, menj, te kiállhatatlan, kellemetlen *másnap*, elrontottad mulatságunkat.

— Uram, jó hirt is mondhatok, csak hogy azt utoljára hagytam; azt tartván, hogy: ha vége jó, minden jó! Egy helyen

viruló üde leányarc fogadott, kinek arcórszáit nem hervasztotta el a bál forró lehellete, hiszen tegnap még csak először volt bálban.

Sejtelmesen dobogó szívvel rejtette arcát egy félig hervadt, bódító illatú bálbokréta. Szeme bágyadt fényben csillogott az átmulatott éjszaka fáradsalmaitól s minden ajtónyitásra figyelmesen hallgatva emelte fel fejcsékéjét.

Most csengettek.

Gyorsan felugrott, hogy kiszaladjon az érkező elébe, de aztán önmaga előtt szégyelve magát, elpirulva ült le. »Milyen helytelen lett volna!« — pirongatá önmagát. Hisz még azt se tudja, ki jön, s ha tán az jön, akit vár, vajjon annak kellemes lenne-e a tulságos szíves fogadtatás. Hiszen szóval még soh'sem nyilatkozott, bár szemei, hangja sokszor elárulták; de hát az nem határoz, csak a szó. — Boecsáss meg neki uram, e naivságért, nem tudja még, hogy a szó gyakrabban csal, mint a tekintet. Szegényke! még csak *először* bálzott! Majd egy-két év múlva higgadtan tud különbséget tenni tekintet és tekintet, szó és szó között; egy pillantással megítéli, melyik az igaz, s melyik a talmi, mert a te alattvalóid uram, ezt a tudományt igen alaposan tanítják.

Emmy tehát hidegséget erőltetett arcára s leülve valóságos fejedelmi tartással fogadta az érkezőt. Az — a bizalmas ismerős könnyedségével hajtá meg magát s a komoly fejbőlintásra kissé meghökkenve foglalt helyet.

— A mama nincs itthon — kezdé kissé erőltetett komolysággal a kisasszony, — de mindjárt jön.

A fiatalember nem felel. Szórakozottan nézegeti a szőnyeg szegletes persa virágit s aztán hirtelen megszólal.

— Valóban nem híjába mondják, hogy egy éj a bábból pillangót, a bimbóból rózsát csinál. Ime kegyedet, mint gyermekleányt hagytam itt tegnap, kinek kezébe jobban illett a bábu, mint a legyező, s ma egy egészen felnőtt hölgyet találok.

A lányka idegesen nevetett.

— Böknak vegyem ezt, vagy grombaságnak?

— Aminek tetszik.

Puff! Oda a méltóság. Mint a hó a napsugáron, úgy olvadt le a fiatal gyöngéd alakról és semmi más nem maradt ott egy sértett szívű lánykánál, kinek szemei saját-ságosan kezdtek csillogni, megjelent pillájukon egy fényes, ragyogó gyémántcsepp s aztán zokogva rejtette arcát a szék párnái közé.

Egy perc s a férfi örült csókokkal halmozta el kezét.

— Ne sirjon életem, egyetlenem. Soha se tudtam, hogy mennyire szeretem, csak tegnap, mikor mások által körülrajongva láttam, s nekem nem volt jogom kikiáltani, hogy »ő az enyém.« Mennyit szenvedtem, istenem, mennyit szenvedtem! S ma könyeit látva...

Karneval herceg ujjongva kiáltott fel.

— Egy házasság! Ah, ennél örvedesebb hirt nem is hozhattál volna. Szegényke! a házasságkötés. Ezért, *Másnap*, megérdemled a legdiszesebb rendjelt, ami csak található cotillion-jelvényeim között. S most hadd szóljon a zene!

S Karneval herceg egész udvartartástól táncra kerekedett, s az alakok mind

homályosabbá és mind óriásabbá válva tűntek el a távol ködében, örülten keringve egymás körül a halkuló zene hangjára. S fáradt szemeim nem láttak mást leégett gyertyám fényénél, csak egy kis piros zsinóros tánczrendet, melyben a betűk olyan élénken világítanak, mintha egy-egy beszédes ragyogó szemből állana. Sajátságos! Vajjon nem villamos festékekkel van írva?

Az ablakon bevilágít a reggeli szürkület, a szürkés világitásra rémülten gondolok a másnapra, a fájdalmas, rettenetes másnapra, s borzongva elfújom a gyertyát. Menjünk aludni!

Egy bálozó leány.

KÖZGAZDASÁG.

Felhívás cukorrépa-termelésre.

A békésmegyei gazdasági egyesület, tudvalevőleg, két éven át tett cukorrépával termelési kísérleteket, s ezen így a megye minden részén termelt cukorrépát, — a cukortartalom meghatározása végett, az orsz. vegyikísérleti állomáson mindkét évben polarisáltatta. Az eredmény mindkét évről tágas körben közölve lett, s így itt felmentve érezzük magunkat a bővebb részletezéstől s csak annyit tartunk szükségesnek felemlíteni, hogy az 1889-ik évben a polarisatio végett beküldött cukorrépák cukortartalma átlagban 14%, 1890-ben pedig 17⁷⁰/₁₀₀% volt.

Bizton hihettük ezen kedvező eredmény folytán, hogy az érdeklődő körök figyelme felénk fő fordulni; mely hiedelmünkben nem is csalatkozánk, mert a hatvani cukorgyár igazgatóságának egyik tagja, Koppély Géza ur felkereste egyletünket, s folyó hó 15-én alulirt elnöknel látogatást téve, az egyletnek több, ezen alkalommal megjelent érdeklődő tagja előtt megismerteté azon feltételeket, melyek mellett a hatvani cukorgyár hajlandó a békésmegyei gazdák által bármily mennyiségben termelendő cukorrépát átvenni.

Miután az igazgató választmány ezen feltételeket nemcsak elfogadhatóknak, — de a gazdaközönségre nézve előnyösnek is találja, ezennel felhívja a megye gazdaközönségét, hogy a ki a jövő évben már cukorrépát óhajt a hatvani cukorgyár részére termelni, ezen szándékát a gazdasági egyesület titkárnál 15 nap alatt jelentse be.

A gyár által szabott, — s a gazdasági egyesület igazgató választmánya által elfogadhatóknak itélt feltételek a következők:

1. A hatvani cukorgyár igazgatósága kötelezi magát a vármegyénk területén termelt, — s az alábbi feltételeknek megfelelő cukorrépát átvenni.

2. Fizet a gyár a vármegye bármelyik vasuti állomására szállított cukorrépának métermázsájáért 78 krt, s azon esetben, ha a répa legalább 14% cukortartalmat tüntet ki, még métermázsánként 3 kr. prámium fizetésére kötelezi magát.

3. Minden beszállított métermázsas cukorrépa után visszaad a gyár 40% kiszajtolt répa szeletet, s kötelezi magát azt Hatvanban bewaggonirozni, s 11 frtjával waggononként az illető termelőhöz legközelebb fekvő vaspálya állomásra szállítani. Ha pedig az illető termelő a répaszeletekre igényt

nem tartana, kész minden métermázsas répa szeletet 15 krral megváltani, de ebbeli szándékát a termelő a répa átadásakor tartozik kijelenteni.

4. Mésziszapot, — mely a pillangósok trágyázására igen czélszerűen alkalmazható, — 8%-ot kész díjtalanul átengedni, s ennek szállítását ép úgy, mint a szeleteknél 11 frt waggononkénti díjért biztosítani kész.

5. A gyár szolgáltatja a cukorrépa magot 25 kr. kilonkénti méltányos árban; az utányetésre netalán szükséges magot azonban teljesen díjtalanul adja.

6. A gyár minden termelőnek; — a ki ezen kedvezményt igénybe venni akarja, — minden rendszeresen bevetett és megmunkált kat. hold répa után 30 frt előleget kész adni és pedig április hóban 15 frtot, junius hóban ismét 15 frtot, mely a leszámolás napjáig 4%-ot kamatozik.

7. A termelőt illető pénzösszegek, — levonotván a netalán adott előleg, — a leszámolás napját követő 3 nap alatt a gyár által pontosan kifizettetnek.

8. A gyár által kiadott szerződés öt egymás utáni évre kötelezi ugyan a szerződő feleket, az általuk bevallott területnek répával leendő művelése és a gyár részére leendő átadásra, de kivételesen azon kedvezményt nyújtja gazdaközönségünknek, hogy ha az első évi kísérlet után, nem látnák czélszerűnek a további termelést, a szerződéstől visszaléphetnek, de ezen szándékukat a répa átadásakor ki kell jelenteniök.

Magánuton úgy értesültünk, hogy a mezőhegyesi cukorgyár igazgatósága is küldött szét megyénkbe termelés végett felhívásokat; ámde ezen felhívásban tett ajánlat, a hatvani gyár fentebbi ajánlatánál sokkal kedvezőlenebb, mert míg a hatvani gyár a cukorrépa métermázsáját 78 s illetve 81 kron, addig a mezőhegyesi csak 70 kron ajánlkozik beváltani, a mi métermázsánként 8 s illetve 11 krral kevesebb!

Továbbá a hatvani gyár 40% répaszeletet ad díjtalanul vissza, míg a másik csak 20%-ot, s ezen felül csakis 10 kr métermázsánkénti árért bocsátja a további 10 vagy 20%-ot a termelő rendelkezésére! Meg kell még jegyeznünk, hogy ezen kedvezményben csakis azon termelők részesülhetnek, a kik legkevesebb 10 kat. holdon termelnek, s így a kistermelők ezen kedvezményből kizáratnak, fenhagyatván nekik, hogy a beadott répa után esendő 20%-ot 10 kr. métermázsas árért loco gyár joguk lesz követelni, ámde ez esetben cukorrépa termésüket 2 krral olcsóbban értékesítették, s így nem is 70, hanem csak 68 krt kapnak métermázsánként!

Végre a hatvani gyár kat. holdanként 30 frt előleget ad 4%-tól kamatra, míg a mezőhegyesi csak 25 forintot és 5%-ra!

Nem kis előny továbbá az is, hogy a hatvani gyár díjtalanul ad 8% mésziszapot a beadott cukorrépa után, míg a mezőhegyesi erről nem is szól; már pedig különösen a luczerna, löhere, bükköny, lenese, bab stb. vetésekre ez egy igen hasznos trágya, s nagy hibát követne el azon termelő, a ki ezen mésziszap iránti igényről lemondana.

A mi a termelési eljárást, a földmunkát stb. illeti, vannak ugyan a hatvani

gyárnak is elengedhetlen feltételei, de ezek csak bizonyos irányban kötelezik a termelőt s jórészen olyanok, melyeket minden józanul gondolkozó gazda önértékében is követni fog, — ámde nem kötelezi arra a termelőt — miként a mezőhegyesi, hogy répa alá szánt földjét még ősszel, de legkésőbb a vetés előtt négy héttel túró vagy mélyítő ekével legalább 26—32 centiméterre alászántsza a nélkül, hogy az úgynevezett holt földet a felszínre hozná! Ezen feltétel egyáltalán teljesíthetlen, mert 26—32 centiméterre szántani nálunk anélkül, hogy az úgynevezett holt, vagy mint nálunk helyesebben nevezik, vad földet fel ne hozná, képtelenség, s így a mély szántás elesik, s csakis a túró eke (grubber) használata lenne megengedhető.

Ezeknél fogva, miután a hatvani gyár ajánlata a termelőkre nézve határozottan kedvezőbb, köteleltségének ismeri a gazd. egyesület — mint olyan testület, mely vármegyénk gazdaközönségének érdekeit előmozdítani első sorban hivatott, — ezen gyár ajánlatát elfogadva, azt a gazdaközönségnek — saját jól felfogott érdekében, körülményei és viszonyainak tekintetbevételével melegen ajánlani.

B.-Csaba, 1891. január hó.

Zlinszky István,
egyleti titkár.

Beliczey István,
a békésm. gazd. egyesület
elnöke.

A »Szárnyasaink« című illusztrált baromfi-tenyésztési szaklapot, melyet úgy a földmívelési, mint a közoktatási minister megrendelés céljából az összes tanintézetek figyelmébe ajánlott, s mely a hazai és külföldi gazdasági kiállításokon gyakorlati s helyes irányáért a legnagyobb kitüntetésekben részesült, melegen ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

A lap Parthay Géza szerkesztésében havonként 2-szer jelenik meg. Előfizetési ára egy évre 4 frt, mely összeg negyedéves összegekben is elfogadtatik a kiadóhivatal által: Budapesten, üllői ut 25. szám.

Meteorologiai észleletek.

Szarvas, 1891. jan. 24—30-ig

Jan. 24	Léghőmérséklet					Szél-irány és erősség			Csap.	
	7. ó. r.	1. d. u.	8. ó. est	közép				M.	A.	
24	-20.1	-14.3	-8.8	-14.4	S1	S4	S4	2.6	*	
25	-4.4	-2.0	-9.6	-5.3	S2	S2	w2			
26	-5.5	-2.0	-3.6	-2.4	w3	w4	w3			
27	-0.8	-0.7	-5.9	-2.0	C0	w2	N1	ny.	*	
28	-6.4	-2.6	-5.4	-4.8	S1	w1	N1			
29	-6.0	-1.1	-8.0	-5.0	C0	w1	E2			
30	-10.4	-7.7	-8.6	-8.9	C0	w1	C0			

Jelmagyarázat: A szélirányok jelölése éjszaki=N, keleti=E, déli=S, nyugati=W, északkeleti=NE, délnyugati=SW.

A csapadék alakjának jelölése: 0=eső, □=dörgés, z=dörgés villámlással, ny.=nyomok, x=olmos eső, *=hó

Vasuti menetrend.

Érvényes 1890. jun. 1-től kezdve.

Szarvas-Mezőtúr sz. v.	indul d. e.	9:34
	érk. d. e.	10:20
" " vegyes vonat	ind. d. u.	2:20
	érk. d. u.	3:16
Mezőtúr-Szarvas személyi vonat	ind. d. u.	5:30
	érk. d. u.	6:16
vegy. von.	ind. délben	12:39
	érk. d. u.	1:25

Aradról Budapest felé.

személyvonat Aradról ind. délben 12:10

Csaba	érk. d. u.	1:42
"	ind. d. u.	1:54
Mezőtúr	érk. d. u.	3:21
"	ind. d. u.	3:29
Budapestre	érk. este	7:45
Aradról	ind. reggel	7:45
Csaba	érk. d. e.	9:07
"	ind. d. e.	9:14
Mezőtúr	érk. d. e.	10:33
"	ind. d. e.	10:34
Budapestre	érk. d. u.	1:55

Budapestről Arad felé.Személyvonat Budapestről ind. reggel 8:15
Mezőtúr ér. délben 12:22

"	ind. "	12:28
Csaba	érk. d. u.	1:53
"	ind. d. u.	2:18
Aradra	érk. d. u.	3:50
Budapestről	ind. d. u.	2:00
Mezőtúr	érk. d. u.	5:17
"	ind. d. u.	5:18
Csaba	érk. d. u.	6:40
"	ind. d. u.	6:47
Aradra	érk. este	8:10

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

VARGA JÓZSEF.**Zipser és König**

Budapest, V. Váci-körút 24 sz.

ajánlja a kiadásában megjelent következő legnépszerűbb zeneműveket:

Alaga G. Népfelkelési Galopp.	—75 kr
Báthory J. V. Irene Mazurka.	—75 »
Bánfi S. Holdvilágos éj keringő.	1.20 »
Bátor és Hegyi. Uff Király. I. II. füz.	3. — »
Bátor és Hegyi. Lazuli Keringő.	1. — »
Bátor és Hegyi. Laula Po ka Mazur.	—75 »
Bátor és Hegyi. Lazuli Induló.	—75 »
Bátor és Hegyi. Álom Keringő.	1. — »
Bátor és Hegyi. Lolott Keringő.	1. — »
Bátor és Hegyi. Katona induló.	1. — »
Bátor Seidor. Falun 10 magy. népdal	1.50 »
Bogdányi M. Salut á Cracovie Valse	1. — »
Bucdossi P. Dorothy Valse	1. — »
Dankó. Szegedi rózsák I. II.	2.40 »
Engländer L. Kialltási induló	—75 »
Felcete G. Salut á Ivanovici	1. — »
Hegyi B. Alkonyakör, 10 magyar népdal	1.50 kr.
Kleinbecke R. Am Schwabenberg,	—75 »
Kleinbecke R. Casino Walzer	1. — »
J. Ivanovici. Aurel Valse	1. — »
J. Ivanovici. La belle Roumaine	1. — »
Valse	1. — »
J. Ivanovici. Cleopatra Valse	1. — »
Liska Camillo Valerie Valse	1. — »
Majör Gyula. Ünnepnepok.	6. — »
Majör Jul. J. Der Lenz	—75 »
Majör Jul. J. Ich habe dich geküsst	—75 »
Majör Jul. J. Ein Schrei	—75 »
Rosenzweig W. Vergangene Zeiten,	1.50 »
Potpouri	1. — »
Rosenzweig. Carola Keringő	1. — »
Scharf Robert. Blümchen am Wege	—75 »
Polka française	—75 »
Scharf Karl. Romancz hegedüre	1.20 »
Serly Lajos. Marcia-Keringő	1. — »
Bátor és Hegyi. Titkos csók. I. füzet	1.80 »
Bátor és Hegyi. Titkos csók. II. füz.	1.80 »
Hegyi B. Pepita. I. füzet	1.80 »
Hegyi B. Pepita. II. füzet	1.80 »
Hegyi B. Pepita. Keringő	1.20 »
Hegyi B. Don Gaspar induló	1. — »
Rosenzweig W. Farniente. keringő	—90 »
Rosenzweig H. Nach Groszwarden.	—75 »
Induló	—75 »
Rosenzweig H. Emancipirte Frau-	—80 »
en. Induló	—75 »
Geiger M. Influenza. polka franc.	—75 »
Joachim M. Am Donaustrand.	—75 »
Polka schnell	—75 »
Ivanovici J. La Serenade. keringő	1. — »

MEGHIVÁS.**A BÉKÉS-SZENT-ANDRÁSI**

takarékpénztár részvénytársaságnak

Békésszentandrás, a »Népkör« termében

1891. évi február hó 4-én délelőtt 9 órakor

tartandó III. rendes

KÖZGYŰLÉSÉRE

a t. cz. részvényesek ezennel meghivatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Igazoló bizottság választása, az alapszabály 22. §-a értelmében.
2. Igazgatósági jelentés a lefolyt üzleti évről.
3. Az 1890. évi zárszámadás és mérleg előterjesztése.
4. A felügyelő bizottság jelentése és ennek alapján a felmentvények megadása.
5. A tiszta nyereség felosztása.
6. Az alapszabályok módosítása.
7. Az igazgatóságnak a jövő évi rendes közgyűlésen való választása iránti határozat.
8. Az igazgatóság jutalékának és a tisztviselők fizetésének végleges rendezése.
9. Felügyelő bizottság választása további 1 évre.
10. Az alapszabályok értelmében netán beadott indítványok tárgyalása.

Megjegyeztetik: hogy a zárszámadás és a nyereség felosztása iránti javaslatok a közgyűlés előtt 8 nappal a társaság hivatalos helyiségében betekintés végett kitéve lesznek.

Békésszentandrás, 1891. január 11.

Léderer Rudolf s. k.

elnök.

Még eddig semmiféle szer felül nem multa.

A nagyérdemű közönség becses figyelme felhivatik a

FAGYOS SÁNDOR

által feltalált és még eddig senki által felül nem mult s már is az ország legtöbb városában teljes elimerésben részesülő legbiztosabb

ruhapesés-tisztítószert

hatására, mely posztó és jó színű szövet ruhából zsír, olaj, ténia, kenőcs stb., szóval mindennemű pecsétet a leghamarabb, biztosan és minden ártalom nélkül a szövetre, eltávolít.

Főraktár: Budapesten és Bécsben.

Kapható az ország minden városában és itt helyben, használati utasítással együtt Hageter Gusztáv úrnál.

3-1

Még eddig semmiféle szer felül nem multa.**nemzetközi tudakozó iroda**

váltóhiteket és betáblázási kölcsönöket, különösen birtokokra, továbbá — convertálásokat előnyös feltételek mellett közvetít.

Budapest Fűrdő-utca 4.

3-1